

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre . . . . . 10 1/2 — kr.
Félévre . . . . . 5 " " "
Negyedévre . . . . . 2 " " "
Egy hónapra . . . . . 1 " " "
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **KOHÁNYI GYULA.**
Főmunkatárs: **ISJ. MÓRÍCZ PÁL.**
Kiadók: **HOFFMANN és TÁRSA.**

Hirdetési díj:
Négy hasábol poszt sorost 5 kr. Nagyobb terjedelmű s több soros hirdetések alkú szerint jutányos áron vetetnek fel. Bélyeg-díjmin den külön beigatásért 30 kr.

Piros pünköszt napja.

Irta: **Rátkay László.**

A szentlélek ereje leszállt az, apostolokra tüzes nyelv alakjában, hogy hirdessék az igazságot a világnak!

Isten hozott pünkösztnek gyönyörű napja, költői, eszményi ünnepe, isten hozott!

Rég nem volt rá oly nagy szükség, hogy felderülj, hogy besugározz a lelkedbe, mint most!

Isten hozott!

Az édes anyaföld, melynek minden porszemét a szabadság hőseinek vére tette termékenynyé, feldiszítve, ünnepi pompával várja már piros hajnalodnak hasadását.

Hullámszik a kalász, ring a fűszál, reszket a harmatos levél, égnék a rózsák, mint az oltár gyertyák.

Imádkozik a természet.

Értsétek meg imádságát!

Hála a Mindenhatónak, az Őserőnek, hogy mindenkégy kifejlődvén, betölthetik hivatásukat!

Hymnusz az!

A szabadságnak néma hymnusza!

A föld tehát, a honi föld, az még szabad és boldogan köszönt Pünkösztnek ünnepe.

De nem úgy a nép, mely e földön él, nem úgy a nemzet.

Szegény magyar nemzet! Ezt új iskolára fogták, új olvasó könyvet adtak a kezébe, új betűkkel, új tartalommal, keserű, szomorú tartalommal. Eddig azt

hitte, hogy a „szabadság“ az ő istensége.

Most megértetik vele, hogy az csak dajkamese.

Eddig azt hitte, hogy az 1848-iki törvények az ő „Evangeliuma.“

Most bölcs és hidegvérű nagy urak megmagyarázzák neki, hogy az csak sebtiben készült munka.

Mennyivel szebb, mennyivel becsebb annál egy miniszteri rendelet. Egy új, egy újdonság új miniszteri rendelet!

Eddig azt hitte, hogy a gondolatnak szárnyai vannak!

Most okos miniszterek megértetik vele, hogy a szabadsajtó a leggonoszabb találmány. Nincs előtte semmi szent. Még a „hivatalos titok“ sem és sokszor megfájdulnak tőle a „kegyelmes“ fejek.

Ugy szép a gondolat, ha mászik mint a csiga. Lassan és okosan.

Akkor még házat is szerez vele Szegény magyar nemzet! Olyan nehezen megy neki a tanulás. Nehéz a feje.

De majd csak megtanulja lassankint Az ünnep estéjén, ha kiülsz pihenni

édes magyaron, és látsz lefutni egy fényes csillagot, gondoldj Kossuth Lajosra. Még könyvet is ejthetsz érte!

De szólni már ne szólj, mert az bajt hozhatna rád . . .

Isten hozott pünkösztnek gyönyörű napja, eszményi ünnepe. Isten hozott!

Ma még szabadon köszönhetünk.

Jövőre már csendesesen leszünk. Csendesesen, mint a fejfák!

*S boldogtalan lesz, ki bírja,
Múló boldogságodat:
Bosan nézzen le a porba,
Hol a porban széltiporva
Kis férgesekék porlanak.*

Az ál Radzivil herceg.

— Egy századvégi hírhedt magyar kalandor. —

— A Debreczen eredeti tárczája. —

Vannak erkölcsileg fogyatékos emberek, akik igen érdekesek maradnak a körülöttök zajló piszok áradatban is . . . Például az ibolya szemű Chimay hercegnő, akikaczagó fehér arcú gyermekeket, szőke angyal hajakkal, előkelő szép s fiatal férjet hercegi pompával hagyott oda egy tüstös képű cigány primásért, kinek a fekete pofájánál s varázserejű nyirettyűjénél alig van egyebe, legfeljebb néhánygallérja, egy öltözet ruhája s gyémántos gyűrűje, mit esetleg ugyan már be is csaphatott a zálogházba . . . Ez a szép asszony, ki most, mintegy szerelmi szenvedélytől örült bacchanszó a szent szerelmi liget illatos, árnyékos bokrait elhagyva, a nyilvánosság előtt áldoz perzselő vad szenvedélyének,

BELFÖLD.

A 16 § ellen. Az ellenzék tudvalevőleg eihatóroztta, hogy a bűnvádi perendtar-tásra vonatkozó törvénynek 16. §-a ellen mely a sajtószabadságot akarja tönkre tenni e leg-erélyesebb akcióra készül. Ebből a célból vitarendező bizottságot küldött ki, hogy az bölcs belátása szerint irányozva, vezesse az üdvös mozgalmat. Minthogy természetesen csak az obstrukcio mutatkozik eléggé hathatós-nak a 16. §. eibukta-tására az ellenzék nem fog visszariadni ettől a fegyvertől sem és nem hagyja abba a küzdelmet bárhogy fenyegetőzik is a kormány. Mert fenyegetőzik. Hivatalos könyomatosában, a Bud. Tud.-ban a követ-kezőket mondja: „a kormány és a szabadelvű párt el van határozva a legvégsőig védelmezni álláspontját és felhasználva minden törvényes eszközt, a többségakarátával a parlamentárizmus elvét is, minél hamarabb diadalra juttatni. Hát etől a fenyegetéstől a függetlenségi párt meg nem ijed. Rettenthetetlenül teljesíteni fogja kötelességét és meg fogja hiúsítani a sajtószabadság ellen tervezett merényletet. S hogy mennyire komolyan veszi akcióját, mutaja az, hogy a vitarendező bizottság szerdán este Justh Gyula elnöklete alatt megkezdí működését.

A Bánffy cselédjei.

Debreczen, június 8.

Hogy is lehetne másként, minthogy a Bánffyk által beszerzett pénzen megvásárolt mandátumhoz öt évre szegődött magyar törvényhozók, a képviselőház ugynevezett szabadelvű pártjának többsége hétfőn este a Lloydbeli klubhelyiségben megtartott értekezletén elfogadta a sajtószabadság ellen intézett gyalázatos 16-ik paragrafust! Mit nekik az ország első jogászainak, az ország összes számbavehető publicistikájának s az egész becsületes közvéleménynek nagy megbotránko-

ez a szép asszony eme erkölcsi züllöttségében is mindenesetre érdekes jelenség. S megérdemelné, hogy ne csak a profán tárczairók s riporterek írjanak bódító képeket hamvas vállairól, vagy ridegebb jelentéseket szeméiket hunyorgató erkölcsbírók, értsd a policzajt, hanem a lélek tudós búvárai is, mint egy Lombroso, hogy foglalkozzanak Afrodite asszony e századvégi szabados papnőjével, ki fehér szűz testét nem csak párisi mulatók szemérmetlen közönsége előtt mutatgaja, hanem élvezettel is hempergeti a sárban, melylyel a hotel gárnik nyughelyei bélelve vannak . . .

Ilyen érdekes tanulmány alakot képezhetne ez a másik századvégi kalandor is — S i m a y Gyula, másként R a d z i v i l herceg, R a t i b o r herceg, báró Berg, báró Braun s a többi nevű ur, kinek kalandorkodásával már a világlapok is foglalkoztak s ki legutóbb Debreczen várost tisztelte meg becses főúri látogatásával, ezuttal a hangzatos báró B r a u n Oszkár név alatt . . .

Míg a szép Chimay hercegnő a briliános hercegnői koronát dobta le a szerető cigány menyecske kaczkias, fehér fejkötőcskéjéért, addig S i m a y Gyulának meg részben abban foglaltatik az őrjületes szenvedélye, hogy hercegi, grófi, bárói koronákat rakosgat

A „DEBRECZEN“ TÁRCZÁJA.

Oh szerelem!*)

Irta: **Thaly Kálmán.**

*Oh szerelem sokszor csóadás,
Sokszor gunyos hatalom!
Kit felemelsz: annak vége
S kit lesújtasz: üdvössége
Biztosan már megvagyon.*

*Oh az aki hordozhatja
Boldogtalanságodat;
Fejét fel' az égig tartja,
Gyémánt korona van rajta,
Irgy rá maga a nap.*

*) A Vasárnapi Lapok pünkösztí száma Nevespolitikusok mint versírók ezim alatt szeretett képviselőnek, dr. Thaly Kálmának és Csávolszky Lajosnak, az Egetértés szerkesztőjének egy-egy versét közli kedves kötelességünknek tartjuk, hogy legalább az egyiket, a mi nekünk érdekesebbet t. olvasóinknak bemutassuk.

zása, mit az alkotmányosság jövője: nekik az Isten és haza fölött áll a párt hatalmi érdek.

Majd eljő az idő, midőn a közszabadság megrontására most általuk kovácsolt ezen komisz fegyvert ellenük is fogják fordítani s ők is megisszák a keserű levét annak az ostobai merényletnek, melyet most oly vérlázító szemérmelenséggel elkövetni készülnek.

A kormányárt hétfői értekezletén Bánffynek nemcsak a legutóbb megválasztott fiatalabb csemetéi, de a nagy korrupció teremtő atyja, a politikai jellemtelenség prototypje, akinek az emléke mindig átkozott legyen az ország jó hazafiai előtt: Tisza Kálmán is védte ez ülésben a 16 §-t!! Van-e nyelvünk szótárában eléggé megbélyegző szó, mely őt méltán jellemezhetné?! Bennünket valódi undor fog el, mikor ezzel a magyar Ephialtessel kell foglalkoznunk, azért hát sietünk az ezen urral való foglalkozástól szabadulni s rátérünk ismét arra a hirhedt paragrafusra.

Tehát a »magánbecsület« megvédését használják a trójai falónak, melyben a szabadság ellenségeit majd becsempészik alkotmányunk szentélyébe s a 16. §-nak az aytján a magánbecsület lepleiben fogja majd valamely rosszakaratu hatalom ki phatni az egész sajtó szabadságát. S mert határozottan ez a czélzata ennek a §-nak, nem vehető-e méltán föl a kérdés: vajjon a közügyre nézve mi nagyobb baj: az-e, ha néhány ember magánbecsülete szenved némi sérülést, vagy az-ha a magyar sajtón, a magyar szabadságnak, a mi pártviszonyaink közt utolsó megbízható védelmezőjén szájkosár van és nem szabad a nyilvánulásban?

S azt hiszik, hogy a sötét reakció ezen, most kovácsolni szándékolt fegyverével a politikai, állami vagy társadalmi gazembereket meg fogják védetni a becületes sajtó megbélyegző támadásai ellen? Csalódnak; s ne altassák magukat, hogy a meddig Magyarországon ujságok vannak s azokat magyar ujságírók írják: nem akad új-ágíró, a ki fültövon ne csipje a »magánbecsület« azylumába menekülő nyilvános gazságokat, habár őt csukják is be érte s nem az illető gazembereket!

No, de hiába! a Bánffy cselédjei már kaput nyitottak a reakciónak; odanyújtották a ki-ujjukat s az tőlük fogja első sorban követelni az egész kezüket.

Ma még szabad szó, a meg a sajtó, a míg ő nekik tetszik, hanem lesz az nem szabad akkor is, mikor ő nekik nem tetszik. S ez éppen a vérlázító hazafiatlanság és butaság azért: hogy egy kis kényelmetlenségtől megszabaduljanak, hogy a nyilvánosság sólyomszemét ne érezzék mindig makukon, hogy a gögjük és hatalmi elkapottságuk szabadon tombolhasson, s a kis proviziós, agrár s járadékban üzleteiket szabadon s a meg a mostaninál is kevesebb szemérmel csinalhassák: evégett kezdik ki a nemzet egyik életfentartó, legerősebb legtermékenyebb és legkipróbáltabb jogát: a sajtó szabadságát.

No, de mi is lephetne meg még ettől a »szabadelvű párttól«!? Az lenne a csodálatos, a hihetetlen, ha Bánffy parlamenti cselédjei, a rebachlovagok a hazát jobban szeretnék, mint az üzletet s a hatalmi érdekeket!

TARKA-ÉLET

Máriás.

— Regényes magyar »nemzeti« színjáték egy parthieban. —

A Debreczen—Nagyvárad Értesítőből plagizálta

Muzsaffy.

S z e m é l y e k :

Patrona Hungariae

(egy országuti, kőből emelt oszlop mélyedésében, violaszínű bő köpenybe burkoltan.)

Patronus Zonae.

Első drótos tót

(nagyon intelligens kinézésű, kissé ravasz) kás)

Arminius éditör

Második drótos tót

(elkesült arczkifejezés, erős hitet sugárzó)

Pellio poeta.

Bámész tömeg

(mely egyik ámulatból a másikba esik) *skeptikus vándor hegedősök, cigányok és egyéb urak, köztük szerző is.*

S z i n h e l y : áravármegyei kaczagi országot, jobról és balról jobb ügyhöz méltó igyekezettel komolykodnak a buta fenők.

Idő : 1897. Pünköszt szombatja.

Első (és utolsó) felvonás.

Első (és utolsó) jelenet.

(Függöny áhitatosan felgördül.)

Második drótos tót

(Mária előtt térdén.)

Szűz Mária, Magyarország
Védasszonya,
Nekünk csupán kalapunk és
Fülünk konya,
De a szívünk hőérzelmé
Ágaskodik
Föl az égig (akárhol van)
Trónusodig.

Hiszen néked köszönhetjük
Minden jónkat.
Te vez-tted mindig a mi
Lobogónkat.
Ha daloltuk, hogy ebhendi
Faj a német :
Sorok előtt hadvezérül
Lelked lépett.

Te paskoltad ezeréves
Ellenünket.
Miután letépte ró'lunk
A rongy — inget.
Bocskai, Bethlen, Rakocziak
Lobogóját :
Szabadságot hű kezeid
Védik, óvják.

Hű szerelmed vett bennünket
Oltalmába :
Mikor nem rég nekünk támadt
A szent pápa.
Hogy nem győzött új törvényen
Ultramontán :
Egyedül a te érdemed,
A mint mondam.

Új tanoktól mikor bérczek
Megreszketnek :
Te állítasz égő máglyát
Eretneknek.
A kit lehet, a föld porába

a fejére s ily hiszékenyeket vakító álczimek alatt kalandorkodik vakmerő snajd dal, mintegy S o m o s k e ő y, de jóval kevesebb szerencsével, mintegy S o m o s k e ő y . . .

Azonbankell, hogy hibbant legyen, ennek az urak is némileg az elméje, mert daczára rendkívüli ügyességének, találékonyságának, hihetetlenül vakmerő fellépésének, még alig került egy esetje, hogy »tisztelességgel« szerencsével »m e g u s z t a « volna, mint kalandos társa a hirhedt S o m o s k e ő y, már száz és százannyit és százannyiszor minden világ-részben . . .

No de érdekes alak S i m a y Gyula igy is, ki ezuttal, mint a V e s z t e r Imre országos képviselő unoka öcsöce — b á r ó B r a u n Öszkar lobbantotta langra egyik orfeumbeli ragyogó szemű diva olvadós szívét s botrányos viselkedésével pedig a rendőrség szendergő figyelmét, mely a hirhedt kalandort, a főpinczérek, szállodások, orfeumdivák, hiszékeny nagybácsik öme örökké falánk czá-páját, aztán a legrövidebb uton z s u p o l t a haza illetőségi helyére — B e l é n y e s r e . . .

Mert belényesi születésű S i m a y Gyula. E őkelő, gazdag, román származású ügyvéd volt az apja, ki rokonságban állott számos első bihari családdal. Itt kezdte a szárnyait bontogatni a reményteljes kalandor, ki a jogon is tanult s császári és királyi egyéves gyalogos önkéntes is volt . . .

E őkelő megjelenésű s őke fiatal ember, kinek ha egy pármancsettája van akkor is többet képes mutatni, mint sok más gazdag, kinek teljes minden pipere s öltözék czikkal a ruha

tára. Csinos fiu, bajsza huszáros, hetyke s vörhenyeges, de időnként a hajával együtt barnul is, mivel a festéstől sem riad vissza az orfeumi divák kalandos gava lérja, aki — ne hogy feledjük — ezüstös lötyögőt, karkötőt is szokott viselni, kaczéran csillogtatva azt, midőn a pezsgős pohár után nyulva jó izüeket iszik a hiszékeny, a buta, az együgyü emberiség gyarapodására, melynek tagjai, szerinte, csupán jámbor fejős tehének, kikkel csak »b a n n i « kell tudni . . .

S i m a y is, mint dicső pályatársa a nagy S o m o s k e ő y, megveti a közönséges szédelgő tolvajokat, keztyűt visel, pumpol, pénzt csal ki, adósságokat csinál, potyázik a mások — rovására, mint a vereb, de hogy közönséges szerrel lopott volna, még arra nem volt eset . . .

Első fellépéséhez is pikáns és drága emlékei füződnek számos pozsoni üzletembernek s baleknek, hol a csinos megjelenésű fiatal, mint R a d z i v i l herczeg lépett fel, a fess huszár kadét uniformisban betolakodva a legelőkelőbb főuri körökbe, sőt a főherczegi udvarhoz, is; de lepke dicsősége rövid ideig mézelt, mivel óriási és piszkos adósságokat csinált, úgy hogy végül le is tartóztaták, mikor is kintűnt herczegi koronájának p a k f o n g v o l t a. És akkor az egyenruha bitorlásáért le is zárták a herczegi »h o r c z i g« kadétot, ki egy szép, előkelő gazdag pozsonyi leánynak is bánatba ejtette a szerelmes szívét.

Pozsonyhoz már nem messze Bécs, tehát ezután egy kis parázs kalandra oda

nézett el . . . Mert németül úgy beszél, mint magyarul, azonkívül teljesen jártas s gyakorlott a román és francia nyelvekben is. És a császárvárosban, mind sarzsira, mind címre előbléptette magát, mert a polgári öltözet mellett, néha mint huszár tiszt is járt, kinek elegantiája mellett a lapokban is sokat emlegetett lett feltűnően kurta tisztí köpönyegje . . . Mert szabadságállományu hadnagynak léptettette elő magát s címre, névre, mint egy hajdan uralkodó herczegi családnak tagja R a t i b o r herczegként szerepelt . . .

Adósságokat csinált ekkor is, de a fő áldozatja a kellemes modoru kalandornak mégis egy félvilági leány, egy szép orfeumi énekesnő lett, kinek házasságot is ígért s kinek a herczegi szerelem elvakító mámorában az ékszerreit is kicsalta a nemes herczegi vőlegény, s becsapta azokat a leány beleegyezésével a z a l o g h á z b a . . .

A budapesti mulató helyeken is jól ismert Simay. Szegeden huszárönkéntesi feszes ruhában kandalizált s ahol szinte le'artóztatták. De ismerik már Váradon, Kolozsváron, Temesváron s Aradon is, hol valamint több más vidéki városban előfizetőket gyűjtött a »Magyarország« részére, majd báró Berg-nek, majd V é r t e s y Gyulának a kiváló kedves írónak adva ki magát s itt meglehetősen nyirta az embereket, jó sefteket csinált, hanem van két végzetes szenvedélye, mint don C z e z á r d e B a z a n - n a k, nagyon szereti a pezsgőt s leghevűlőbb tisztelője a gyöngédnek nevezett női nemnek.

Pedig vesze Aradon bárókat a szék lodában díva tén. ur ege szegen Kálm asztal ki fér tel ül kedni mint azok elképz ismer fellép lehet hivatt

a haj »báró kához mivel elaka nyilván s az kihva tiszte B e r

Te lapitasz.
Üldözött szent hivatásra
Te tanítasz.

Kezeden folyt Zrinyi Péter
Kigyó — vére.
Átkod omlott gályarabok
Gaz fejére.
Mindig tudtad: szép hazánknak
Mi hiányzott,
S adtal nekünk Kolonicsot,
Ferdinándot.

Szűz Mária, Magyarország
Védasszonya.
Nekünk csupán kalapunk és
Fülünk konyá,
De a szívünk hő értelme
Ágaskodik,
Föl az égig (akárhol van),
Trónusodig.

Tömeg:
(rettenetesen bámul, hogy miért a másod-
dik drótos tót szól e'cször és azt
sem érti (l. i. a tömeg), hogy miért
fog rá a drótos tót Szűz Máriára min-
dent, jót és rosszat egyaránt.)

Szerző:
(felvilágosíthatná ugyan a tömeget,
hogy a második tót, mint fiatalabb,
csupa szerénységből (össze-
nem tévesztendő a szerénység-
gel) előzte meg az elsőt; továbbá
arról is, hogy a jót nem épen Szűz
Mária, hanem a gondviselő Isten tévé,
a rosszat pedig épen így nem Szűz Má-
ria, hanem az tévé, aki a háta mögött
rejtőzik; de szerző ezt nem teszi,
hanem hallgat, mert így a darab ér-
dekesebb és — — —)

Első drótos tót
(Mária előtt térden; a hosszú szünet-
tet megunja és közbevág:)

Hadd mondjam el, a mit tudok,
Mert ha soká várok:
A fejemből a szép leczke
Bizony kiszivárog.
Azt előre kimondom, hogy

Sokat nem beszélek.
Mert engemet úgy meg nem szállt,
Mint őt a Szentlélek.

Én valláskülönbség nélkül
Imádlak, óh szent Szűz.
Általad lón egész világ,
Csillagsugár, naplúz.
Általad lón a csicsóka,
Árpa, szőlő, komló,
Cserebogár, pra-numerans
Ezerével omló.

Tömeg:
(bámul és bámulata egészen a két-
ségbeesésig fokozódik.)

Szerző:
(kemény szívű és nem szól semmit.)

Mária:
(bő köpenyét ünnepélyesen szét nyitja
és kitűnik, hogy nem is igazi Mária,
hanem a debreczeni világhírű asztal-
társaságnak: a »Zóná»-nak és a la-
poknak a bő tárczáju és kezű patrónu-
sa:)

Áldásom rátok,
A mit kívántok,
Azt megkapjátok.
Bár nem anyátok:
Vagyok apátok.
Áldásom rátok,
Másokra átok!

Tömeg:
(azt hiszi, hogy most már mindent ért
és ravaszul mosolyogva eisompolyog.)

Szerző:
(szerényen hajbókol az előtérben.)
Függöny hahotázva legördül és ezzel fi-
nita la divina comoedia.

Helyreigazítás, a mely kilátás-
ban van. A D. N. É. áhitatos poétája, vasár-
napi versének a második versszakát, a törté-
nelmi igazságra való tekintetből, így igazítja:
Messze bércek ölen fakadt
Magyar nemzet,
A melyet nem sziklák hona,
De sík nemzett.

Simay Gyula legújabb kalandja.

— Szédelgés nagyban és kicsinyben. —
— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, június 8.

A hírhedt Simay Gyulának, a ki
különbéle hangzatos czimek és nevek slatt már
bekalandozta Magyarországot, ki nagyban ha-
sonlatos alak Páris sohanem hallott nevű
szédelgő oláh hercegeivel s lengyel őgrófja-
ival, pünköszt első és második napján Debrec-
zenben kalandozott, bár kissé csattanósan is
végződött ezen kalandja, mely pedig elég
regényesen indult...

A Hungária kávéház mellett álló rendőr
poszt vasárnap éjszaka 1 és 2 óra között
segélykiáltásokat hallott a Riesz-czukrász üzlet
felől. Oda sietett s egy felindult csoport kö-
zött elegáns fiatal urat talált, ki kérte a rend-
őrt, hogy védelmezze meg az ütlegelő csoport
elen, melynek tagjai alaposan felpofozták az
elegáns fiatal urat. És pedig részben hány-
veti magaviselete s a Bika fizető pinczéje
azért, mert az elegáns fiatal ember elfelejtett
8 forint vacsora kontót kifizetni, sőt avval
egyenest megugrott...

A társaság tagjai azonban úgy helyesbi-
tették az elegáns fiatal ember vallomását, hogy
az tolakodó, szemtelen magaviseletével erőszak-
olta ki a pofonokat.

A rendőr tehát felkísérte az elegáns urat
hol a felvett jegyzőkönyvet a hangzatos báró
B r a u n Oszkár névvel firkantotta alá, ál-
landó lakásul pedig Budapestet jelentette.

A rendőrség akkor fogva tartotta a gyanus
viselkedésű fiatal urat, ki, mint a tanuk elö-
adásából is kitűnt, a Bika mulatóban is feltűnő
botrányosan viselte az este magát. Az énekes-
nőkhöz kiabált fel, a nőket fixirozta, az ur-
kba belekötött, végül számláját fizetetlenül hagyta,
s midőn pedig igazolásra szólították fel, mással
nem tudta igazolni magát, mint a bement
hangzatos báró in é v v e l . . .

Erdélyi István rendőrfogalmazó-
nak, aki e hírhedt szélhámos esetében oly
szép sikerrel vezette a vizsgálatot, egy napi
vallatásába került teleplezni a nagy svihákot
ki előbb fenyegetődzött is, hogy majd meg-
mint fizet a sérelemért mért ő unokaöccsese
V e s z t e r Imre országos képviselőnek
is, mert ő B r a u n Oszkár báró, akit S. i k -
zay Gyula is igen jól ösmer s igazolni is fog.
Kikisérték tehát a svindlert S z i k s z a y h o z,
ki persze az elegáns s bizalmas fiatal bárót

Pedig a két szenvedély közül az egyik is elég
veszedelmes méreg, mire bizonyosság, hogy
Aradon is a nyakát zezték az ál B e r g
bárónak, ki folyton pezsgőzött, elumpolva
a szépen gyűlt előfizetési pénzeket. Adósságo-
kat csinált kávéházakban, vendéglőkben, száll-
odában s kereskedő üzletekben, el is bolon-
ditva néhány kaszírót. Mignem egyszer törté-
nt, hogy bepezsgőzött fejjel B e r g báró
ur egyik előkelő vendéglőben ülven, ép a
szegedi híres vendég cigány, az E r d é l y i
Kálmán zenekara muzsikált, meglátott egy
asztalnál egy elegáns, feltűnő szép úri hölgye,
ki férjével úri társaságban s több katonatiszt-
tel ült. B e r g báró feltűnően szemtelen-
kedni kezdett a szép asszonynyal, az urakhoz,
mint jó ismerőseihez átköszöntgetett, a min
azok nagyon elcsudákoztak, de nem tudták
elképzelni sem, hogy kilehet az a bizalmas
ismerős, mert S i m a y bizalmasan szokott
fellépni mindenhol s mindenkiel szemben. És
lehet a pezsgő is a fejébe ment már, magához
hívatta a primást.

— A báró kéretti, mondotta
a hajlongó pinczérnek. — A primás jött s a
báró ur odaküldte a szép fiatal asszony-
kához, hogy kérdezze meg tőle a nótáját,
mivel ugymond, egyik régi ismerőse s tisztelője
elakarja azt neki huztatni E szemtelen tisztelet
nyilvánításra persze a férj kijött a sodrából,
s az egyik katonatiszt és egy civillel menten
kihívatta az ismeretlen, de annál bizalmasabb
tisztelet a vendéglői folyosóra, hol azonban
B e r g báró felkellett pofozni, máskén nem

birták lovagias utra terelni az ügyet. E skan-
dalumnak aztán híre ment s a rendőrség is
érdeklődni kezdett a rejtélyes báró után, aki
felül aztán így kiderült, hogy nem más mint
az ismert hírhedt kalandor S i m a y Gyula.
Pár napi fogház, takaros summa adósság s
végül „kényszer utlevél“ voltak a gavallér
história végső pontozatai, mert a pofonok a
mesés szerű iparlovagnál már annyit számita
nak, mint a kávéknál a cikória, melyhez
tudvalevőleg hozzászokik az ember...

Majd Oraviczáról terjedt híre az összes
bel és külföldi lapokban, hogy S i m a y Gyula,
ki mint segédjegyző huzódott el a délvi-
dékre, egy jegyző társával együtt agyon lötte
magát.

Részletesen megvolt írva öngyilkossága,
mint furta át fiatal szívét a golyó, mint te-
meték el, micsoda szomorú s tanulságos le-
velet hagyott hátra... És a lapok valame-
nyien részvétellel irták artikulusaikat a jobb
sorsra érdemes genialis kalandorról, ki pedig
— mint kisült — ezuttal a szerkesztőségeket
csapta be, maga terjesztvén, maga fogalmazván
a halálhíret...

És a halottaiból feltámadt Főnix már
is verdesi, lapátolja a szárnyait, mint a teg-
nap debreczeni rövid kalandozásai — adós-
ságokat is csinált — s a szép ragyogós szemű
orfeumi diva szomorú sóhajai is bizonyítják.
S így most már mindenapra várhatunk tőle
egy-egy szenzaciót...

Jel-sebb tulajdonságai közül kiemelhető,
hogy bámulatos memoriaja van s következe-

tes mindig a hazugságaiban, s oly kitűnő jo-
gász, hogy mindig maga idézi a törvény ama
paragrafusait, melyekkel esetleg összekaram-
bolozott. Soha nem felebbez, mert ez csak
nyújtja az e s e t e . . . Kitűnően viv,
lovagol, beszél nyelveket s fecseg, mint egy
mezes beszédű jezsuita, helyke, kihívó, mint
egy dragonyos kadét, szereti a zenét s maga
is oly remekül hegedül, hogy ha csak kicsit
jobb (?) vére volna, képes volna szinte elhe-
gedülni egy Chimay-hercegnő szívére. Gyűlöli
a fizető pinczereket, tegez minden közelébe
vetődő úri embert — amint az különben egy
született báró B r a u n Oszkár s R a d z i v j l
hercegehez illik is s a kereszt nevéen szó-
litgat minden orfeum divát...

Páratlan ugró athléta, — mert a hol
csak teheti, m e g u g r i k . . . Lelekjelen-
létét soha sem veszíti el, a pirulást csupán a
patikai pirosító festékről ismeri, bársonyos
első osztályon utazni vagy »per schub«, az
neki mindegy. Megeselné magát az ördögöt is,
aki különben jó komája, mikből latható t-hát
hogy minden nemes kelléke meg van benne a
világhíres kalandoroknak, csak az a két vég-
zetes szenvedélye ne volna, ami Don Cezár de
Bazannak is rongyossá tette a köpenyét, a
p e z s g ő s s z e r e l e m, ezek az ólom
nehezékei ennek a magasröptű századvégi fiatal
kalandornak, ki ha e két szenvedélyének egyszer
feket vet, biztosan túl szárnyalja a világhíres
S o m o s k e ő y - i t i s . . .

Hajdu-Huszár.

sehogy sem ismerte, ez bármint is akarta az emlékező lehetőséget felfrissíteni.

E sikertelen kísérlet után a rendőrség kérdéskódására a fővárosi főkapitányságtól is megérkezett a válasz, hogy a közbe adott személy leírás után az illető báró vagy Bollema Alfréd, ki szinte egy fő svihák, vagy a hírhedt Simay Gyuláról lehet szó... Csakugyan Simay Gyulához volt a rendőr fogalmazónak szerencséje, ki időközben a mákvirágok albumából kikerestette Simaynak a fényképét is, de előbb kérdést intézett a kalandor baróhoz:

— Nem ismeri O. Bollema Alfrédot?

— Igen kérem ismerem mondta Simay kedélyesen mosolyogva, egy igen tisztességes szentlema...

— Hát Simay Gyulát ismerte? fagatódzott a fogalmazó tovább.

— Azt a hunczut Simayt, mondta a báró még kedélyesebben azt nem ismerem.

— Pedig ép Ön az a hunczut Simay, felelt vissza reá Erdélyi fogalmazó, itt van kérem, nézze, a fényképe is...

A báró, kinek egy árva hatos volt a zsebében, még ekkor sem adta be a derekát, csak mikor a fogalmazó tükört tartott elébe, akkor kacagott fel s kétféle vörös czeruzát melylyel a fővárosi rendőrség sürgönyében kétszer aláírta a Simay Gyula nevet s ebből állott a beismerése.

A rendőrség 5 forint pénzbüntetésre ítélte a névbitorlásért Simay báró Braun Oszkár ur olvasgató ki is töltött. A rendőrség a bárót, ki előbb troppai születésű 27 éves jogásznak mondotta magát, hazatoloncoltatta Belényesre. A nemes kalandor regényes élet és jellemrajza lapunk tárczarovatában foglaltatik bővebben és részletebben.

Munkások lázadása.

— Egy halott és huszonkilencz sebesült. —

Saját tudósítónktól

Debreczen, jun. 8.

Pünköst másodnapja véres betűkkel lesz beírva Hajdúvármegye ez évi történetébe. Addig festették a hivatalos körök a szocialista ördögöt a falra, míg végre csakugyan megjelent s megtörte a józan Hajdúság földjén az első csendőr-puskalövés a szocialista igaztókra.

Három debreczeni suhancz, akik nem tudtak pénzhez jutni másként az ünnepre Nádudvaron szocialista gyűlést akart tartani s az elbolondított néptől 75 frtot szedtek össze párttagsági díjak czímen.

S a nép felült nekik s kész volt értük még a puska csöve elé is állani, mert azt hitte, megszábadítja nyomorától. A hatóság pedig tanácstalanul állott velük szemben, nem volt más eszköze, mint a felrevezetett népek lövetése, — mivel minden egyéb késő volt már. — De valamivel előbb nem lett volna késő s akkor féltlenül nézte a mozgalmat, nem igyekezett ezt megakadályozni, pedig a mi népünk nincs még annyira fanatizálva, hogy méltó bánásmóddal meg ne lehetne akadályozni a dolgot.

... Ennyit a zendülésről egyelőre, mondani valóinkat majd holnap adjuk elő, most pedig átadjuk a szót tudósítónknak, ki az esetről a következőket jelenti:

A nádudvari békes természetű lakosság legnagyobb része földműveléssel foglalkozik s eddig mindig meg volt elégedve a sorsával. Az utóbbi időben, elvakítva szocialis tanoktól, ezek a józan emberek is megváltoztak.

A ki még nem bírt tudomással a szocializmusról és annak tanairól, gondoskodtak arról a vezetők, a lelketlen izgatók, azok közé a főkolompok közé tartozott — s a kik a szocializmusnak tulajdonképeni magvát a jóraváló nádudvari néphe beleplántálta — nyomó Lakatos Lajos és Molnár Lajos földműves, kik mindketten rendes látogatói voltak a debreczeni szocialista gyűléseknek s a szocialista egyesületekkel folyton érintkeztek, összeköttetésben állottak.

Ezek a vezérek, a főzinkosok titkos gyűléseket tartottak s a munkások között szocialis irányu füzeteket osztottak szét, melyeket Budapestről importált le a központ hozzájuk.

A zendülés alkalmával ezek a füzeteket melyek »A földművelő munkássága, helyzete és feadata« czímet viselték — maguknál hordták.

Nyomó Lakatos Lajos és Molnár Lajos nádudvari vezetők a debreczeni valamint az ország többi szocialis csoportjaival is folyton érintkeztek, azoktól utasításokat, felvilágosításokat kaptak s azok küldték részükre a füzeteket, melyért minden szegény munkás 15 krt fizetett.

Nyomó Lakatos Lajos a legutóbb Debreczenben megtartott szocialis gyűlésen szintén részt vett.

Itt megismerkedett három szocialista emberrel névszerint Erbent Sándor 28 éves debreczeni illetőségű felekezetenküli cipészszel; Fónó Sándor 20 éves debreczeni illetőségű felekezett s foglalkozás nélküli büntetett előéletű eggyennel és Draveczky Lajos 22 éves h-nánási illetőségű asztalos legénynyel.

Lakatos nemrég meghívta ezt a három embert Nádudvarra, hogy a szocializmusról és annak tanairól beszédeket tartsanak a néphez De hogy ennek milyen szomorú következménye lesz, maga se hitte, elfogadták s pünkösd első napján este kimentek Nádudvarra.

A három jó madár már a kora reggeli órákban, hat órakor kiment a falu végén egy házba, hol már a munkások nagytömege várta őket. A gyűlésen izgató beszédeket intéztek a néphez s ott nyomban a gyűlésen összeszedtek a szegény munkásoktól hetvenöt forintot azon a czímen, hogy felvették őket az országos szocialista párt tagjai közé.

Nábráczky István főszolgabíró értesült a három szocialista megjelenéséről s egyedül, minden kíséret nélkül reggel hét órakor elment a község régi házába, hol a gyűlést tartották.

A főszolgabíró megjelenése kissé izgatottá tette a munkásokat, de csakhamar megnyudtak, mikor kijelentette, hogy nem akar semmit, csak mezarjára tudni, ki az a három ember. Ezután felhívta Erbent és társait, hogy kövessék a község házára s ott igazolják magukat. A három izgató szó nélkül engedelmessékedett s követték a főszolgabírót.

A község házában Nábráczky nyomban megkezdte kikallgatásukat. A három jó madárnak semmiféle igazolványa nem volt s azt sem tudták igazolni, miért mentek ki Nádudvarra. A kihallgatás jó másfél órát vett igénybe. Ezalatt a munkások, kik a gyűlésekről eljöttek, tömegesen csoportosultak a község háza udvarán. Mintegy háromszáz ember lehetett együtt, kihez később sok asszony és gyermek csupa kíváncsiságból odacsatlakozott.

Nábráczky főszolgabíró Erbent és társait, mint igazolvány nélküli egyéneket s azért mert minden előzetes bejelentés nélkül gyűlést s izgató beszédeket tartottak, a községből való eltoloncolásra ítélte.

A zendülés.

A tömeg között híre ment, hogy a három szónokot eltoloncolják. Ekkor vette kezdetét a zendülés. A tömeg, mikor bizonyosságot szerzett az i eletről, éktelen larmával követelte, hogy ne vigyék el a szónokokat, adják ki, hadd beszéljenek. A főszolgabíró kívánságukat nem akarta teljesíteni.

A tömeg fenyegető állást foglalt el. A főszolgabíró intézkedésére akkor a szomszédban levő csendőr laktanyáról átjött a csendőrség. A tömeg a csendőrök láttára még nagyobb vérszemet kapott. Halálos fenyegetőzésekkel követelte a szónokok megjelenését. Nábráczky főszolgabíró beszélt hozzájuk, felvilágosítani akarta őket, hogy az a három ember család, gazember, ki elbolondítja őket. — Beszédét a tömeg zajongása, éktelen larmája tulharsogta.

Ekkor a főszolgabíró kiállította a tömeg elé az egyik elítélt Fónó Sándort, ki 20

éves kora daczára lopásért már két ízben büntetve volt, hogy a multjára vonatkozó adatokat mondja el ő maga a tömegnek bátha neki elhiszik. Fónó megtette. A zaj a larma akkor hágott csak tetőpontjára. A tömeg kiabálni kezdett:

Nem igaz, hazugság, a főszolgabíró ur tanította be! Adják ki hadd beszéljen! Hanem jól beszél majd el banunk mi vele!

Ilyen s ehhez hasonló kiáltások hallatszottak a tömeg között s mind fenyegetőbb álláspontot foglaltak el.

Nábráczky főszolgabíró még több ízben igyekezett a dühöngő tömeget lecsillapítani, de hasztalan nem hallgattak rá, hanem megfenyegették.

A főszolgabíró a csendőrlaktanyába küldött négy lovas csendőrt, hogy a tömeget szorítsák ki a község házáról.

A főszolgabíró már előzőleg látta, hogy itt baj lesz, ha a tömeg nem tágit, táviratilag értesítette Rásó Gyula kir. tan. alispánt kitől a déli vonattal egy század gyalogság és egy felszárad lovasság kiküldését kérte, ezenkívül táviratilag hívta a p. ladányi s a szoboszlói csendőröket. A tetéleni csendőrök Némét József már vasárnap megérkezett harmadmagával.

A négy lovas csendőr Vért Henrik, Hódosy Antal, Bognár András és Horváth József megérkezésére a tömeg fenyegető állást foglalt.

A község háza udvarán nagy halom kövvel felhalmazva. A tömeg a csendőrök láttára kövekkel szerelte fel magát s mikor a négy lovas csendőr belépett iszonyu ordítással s közöpporral fogadták.

A kövek jobbra-balra repültek. Fél s egész téglákat vettek fel s azzal dobálták a csendőröket s megostromolták a község házat.

Egyrésze a lázongóknak a csendőröket leakarta huzni lováról. Vért Henrik csendőrt megragadták, mire a csendőr kardot rántott elő s egy embert fején oly súlyosan megsebesített, hogy elterült a földön. Hogy ki volt a sérült még a késő éj folyamán sem tudták meg.

Az első lövés.

A tömeg a vér láttára ordítani kezdett s még nagyobb közöpport zudított a csendőrök s a község háza felé. Váczi Sándor örs vezető látva a veszélyt tüzet vezényelt. Kilencz csendőr egyszerre sütötte el fegyverét. A lövések közül egy sem talált, mert a csendőrök a tömeg megfélemlítése végett fegyvereiket a levegőbe sütözték el. A mintegy négyszáz főnyi tömeg nem rettent meg a lövésektől. Ujabb közöppor repült a csendőrök fele.

Tüzet! vezényelt újból a csendőr örsvezető. **Kilencz lövés dördült el egyszerre a tömeg közé.**

Iszonyu jajkiáltások mindenfelől, mi annak a bizonyítéka, hogy a lövések találtak.

Némét József csendőr golyója a közelben álló Garai Márton szájába hatolt **ki jajkiáltás nélkül, holtan rogyott össze.** A tömeg ekkor se tágtott.

Tüzet! — hangzott újból az örsvezető vezényszava, **újbol 9 lövés, utánna rémes jajkiáltások.** Ezek a lövések is találtak.

A másodszori lövés eldördülése után a tömeg kissé lecsillapult s pillanat alatt lövágatás, utánna kiáltás hangzik a tömeg között:

— Jön a ladányi örmester!

A tömeg erre menekülni igyekezett, ki merre tudott. Mint a nyúl, sebesen vágatva jött s egyenesen a község háza udvarába vágatott Balázs József csendőr örmester negyedik magáva!

Iszonyu látvány! A lovak a tömeg közé rohantak. Egymást lökdösik az emberek, rémes jajkiáltások hangzanak, de pár perc múlva a község ház udvara csendes, a tömeget szétzavarta a rettegett s erőlyes Balázs örmester, kitől a nádudvariak rendkívül félnék. **Egyszerre csak jön egy tömeg Szilágyi József vezetése alatt fegyverekkel, kaszákkal felszerelve.** Látva társaik vad futását, hallva, hogy Balázs megérkezett, ők is futnak.

A sebesültek.

A löveg szétoszlása után fogtak csak a sebesültek ápolásához. A golyók rémes pusztítást vittek véghez. Az igazi bűnösök megsebesültek, ártatlan, jóra való emberek sérültek meg halálalosan, kik vagy kíváncsisághól, mentek oda vagy utjok vitt arra.

A község háza udvarán halva feküdt Garai Márton — ki egyik czinkos volt — nős hat gyermek atyja. A sérültek kikerül az ideig tudnak, Csoma Józsefné, ki báméskodott, egy golyó mindkét czombját keresztül fúrta, a halállal vivődik; Bekke Lajos nős, két gyermek atyja, jóra való fuvaros, ki éppen sógor néj a tőligyekezett hazafelé, mikor a golyók elrepültek mindkét cédék alácsát szuszta. Sérülése életveszélyes, vélszínüleg mindkét lábát amputálják. Kúik János ácsmes'er, süket, bámuló volt, bal vállpercézet furt keresztül egy golyó; Molnár Márton nős, egy gyermek atyja balkarját zuzta szét a golyó; Kovács Gábornak arcába furdott; megsérültek még Kis Imre, Piro András s még számosan, összesen huszonkilencen kikerül késő éj folyamán nem nyertek értesülést, de hogy még többen vannak, bizonyos, mert a csendőröknek mind a 18 lövése talált, de elmenekültek nem akartak jelentkezni. A sérülteket azonnal ápolás alá vették.

A katonaság megérkezése, a vizsgálat s a letartóztatások

A délutáni vonattal Debreczenből egy század baka Herskovitz Izrael kapitány, Petenz Ede főhadnagy, Horch Gyula, Orros István hadnagyok és Vitarélli Ferencz tiszthelyettes vezénylete alatt azonnal megszállta a községet.

Délután hat órakor megérkezett egy század lovasság Schmiere Gyula százados és Forrai Ernő hadnagy vezetése alatt. — Ugyanekkor ment ki Harsányi Gusztáv vizsgálóbíró, dr. Gál Endre kir. alügyész, dr. Isó János törv. orvos, Sinyirnek és egy börtönőr s nyomban megkezdtek a súlyos sebesültek kihallgatását.

A kihallgatás eredményéről s a letartóztatottakról lapunk holnapi számában számolunk be.

Táviratok.**A békealkudozás.**

Budapest, jun. 8. A Debr. ered. táv Londonból jelentik, hogy a görög kormány a hatalmakkal a béke megkötését sürgeti.

Bányamunkások kongresszusa.

Budapest, jun. 8. A Debr. ered. táv Londonból jelentik, hogy ott a nemzetközi bányamunkások kongresszusa megnyitotta s 81 küldött 1 millió kétszáz ezer munkást képviselt.

Ujdonságok.

* **Június 8.** Ma harmincz esztendeje Ekkor koronázták meg a magyar királyt. Azóta a magyar nemzet mindig kégyelettel gondolt a napra, mely — ha csonkán is, visszaadta alkotmányát... Három esztendővel ez előtt a 25 éves jubileuma volt e napnak s akkor láthatók voltak hosszú idő múltán újra a magyar lovagkor szép emlékei... El is határozták, hogy az iskolákban ezentul minden évben megünneplik e napot. — Tavaly aztán összeesett e nap az országgyűlés hódolatával a király előtt s azóta a koronázási iskolai ünnepek ezredéves létünk emékkünnepiként kell hogy szerepeljenek... De van e napon egyéb is: Medárdus, mely azonban e sorok írása idejéig s zintén jólviselem a gát.

* **Hírek a városházáról.** (Központi választmányi ülés.) Debreczen sz. kir.

város központi választmánya f. hó 14-én délután 3 órakor a városháza nagy termében Simonffy Imre kir. tan. polgármester elnöklété alatt ülést tart, a melyen főülbírálja az összeíró küldöttségek által végzett munkajátokat és megállapítja az 1898 évre érvényes választói névjegyzéket. — (Tanácsülések) Holnap f. hó 9-én és 10-en mindenkor 1/10 órakor a városháza nagy termében Simonffy polgármester elnöklété alatt tanácsülések tartanak, melyeknek tárgyai folyó ügyek lesznek. (Városi tisztviselők s a b. a. d. s. a. g. o. n. e.) Debreczen sz. kir. város. tisztviselői a szervezeti szabályzat értelmében 30 napi szabadságidőt a közgyűlés nélkül fokozatosan igénybevehetnek. Többen fognak a meleg hónapok beálltával szabad-ágra menni, s hogy milyen sorrendben, azt a polgármester elnöklété alatt legközelebb tartandó értekezleten fogják megállapítani, úgy hogy az ügymenet fennakadást ne szenvedjen. Roncsik Lajos tanácsnok már július 1-ével megkezdte a közgyűlést nyert 6 heti szabadságidejét. — (Közgazgatási bizottsági ülés) Debreczen sz. kir. város. közigazgatási bizottsága — szombaton, f. hó 5-én délután 3 órakor gróf Dégenfeld József főispán elnöklété alatt ülést tartott, a melyen az egyes hivatalok főnökei terjesztették elő múlt hóról szóló jelentéseiket. — Az ülésről lapunk szűk tere miatt csak holnap számolhatunk be.

* **Hitelesítő közgyűlés.** Ma délelőtt 10 órakor a városháza nagytermében gróf Dégenfeld József főispán elnöklété alatt hitelesítő közgyűlés volt, a melyen a szombaton f. hó 5-én délelőtt tartott kormányüdvözlő közgyűlés jegyzőkönyvét hitelesítették.

* **Uj táblai tanácsjegyző.** Az igazságügyminiszter Kolbényer Kálmán debreczeni kir. járásbírói albirót, a debreczeni kir. ítélőtáblához tanácsjegyzőül rendelte be.

* **Dr. Kenézy Gyula betegsége.** Városzerte nagy a részvét dr. Kenézy Gyula városunk egyik szeretett és tisztelt orvosa a bábaképző intézet tudós igazgatója iránt, ki a pünkösdi első napján délután hirtelen rosszul lett, vérhányás vette elő s állapota oly súlyos és válságos volt, hogy az orvosok a legrosszabbtól tartottak. Este már az egész városban mély részvéttel tudakozódtak az emberek a kiváló a kedvelt orvos állapota iránt, kinek az esete igen rossz hatással volt mindenkire. Örömmel tudatjuk, hogy dr. Kenézy Gyula állapota dr. Ujfalu s József és dr. Popper Alajos orvosok gondos ápolása után jobbra fordult, azonban még hosszabb ideig lesz kénytelen az ágyban feküdni.

* **Eljegyzés.** Dr. Kenézy Zoltán, helybeli jogakadémiai tanár f. hó 2-án jegyezte el Weichinger Károly debreczeni hotel-tulajdonos nagy műveltségű, kedves, szép leányát. Nagy számu, előkelő rokonság jelenlétében történt meg az eljegyzés, melynek fényét és családias belső-égét nagyban emelte Veszprémi István h. hadházi ügyvéd pártunk e kiváló tagjának s megyebizottsági tagnak, az ifju jegyesekhez intézett gyönyörű beszéde, a melyben nekik szerencsét, boldogságot kívánt.

* **A megyei közigazgatási bizottság ülése.** Hajuvármegye közigazgatási bizottsága június 13-én gyűlést tart gr. Dégenfeld József főispán elnöklété alatt.

* **Bezárták a nagytemplomot.** Renoválják a nagytemplomot s ezért ott nov. elsejéig semmiféle egyházi funkciót nem teljesítenek. Ezt az ev. ref. lelkes kar a következő értesítésben adja a közönség tudtára: Az ev. ref. egyháztagok szives figyelmebe A nagytemplom renoválása a mai nappal megkezdte, tehát egész nov. hó első napjáig ottan istentiszteletek nem fognak tartatni; — az esketések mindig tehát már holnap délel is a kistemplomban végezhetnek. Debreczen, 1897 jun. 8. Az ev. ref. lelkes kar.

* **Az öngyilkos ügyvéd temetése.** Kovács Gábor ügyvéd temetése szombaton f. hó 5-én délután 5 órakor ment végbe óriási részvét mellett a Homokkertből. A temetésen az ügyvédi és bírói kar számos tagja részt vett, hogy kikisérjék utolsó útjára a szerencsétlen ügyvédet. Ez alkalommal említjük fel,

hogy boldogult Kovács Gábor apósa nem lett öngyilkossá, mint legközelebb irtuk, hanem hosszas betegség után természetes halállal mult ki.

* **Ünnep után.** Piros pünköszt fényes napja felhőbe hanyatlott akár csak annak idején a drégely roms rommá lett a pünköszt másodnapi népünnep is a nagyerdőn: elmosta az eső... Dörgő zivatar közt szállt le a Szent-Lélek Debreczen, áhítatot kelte hatalmas hangjával mindenkiben. Mindakét napon beleszólt a levegő a hívek szent énekebe s orgonaharsonájába, hogy lehetetlen volt megtartani a hétfőn délutáni ünnepélyt. A sátrasok kivonultak ugyan, de hiába: a zöld fűből dél fele minden odatelepedett visszafelé menekült. Zivatar után újra megkisérleték ugyan újra a merészebb lelkületűek a kivonulást, azonban az ég csak nem akart rajtuk könyörülni: 4 óra után újra kitört a háboru a magasban s alaposan meglocsolta őket, oltogatván a tüzet a lelkekben s kergette testeiket a kisvontat felé. Ugy hét óra fele aztán a nagy sietségből szerencsétlenség is lett, — de erről rendőri tudósítónk számol be, valamint az esőnek egyéb kellemetlenségeiről is.

* **A rendőrség ünnepe.** Sok a részeg és duhaj ember így az ünnep alatt, azért a rendőrségnek ilyenkor szünete van. Apróbb verkedésskről, részeg emberek garázdalkodásáról szól a rendőri krónika, a melyek alig méltóak a felemlítésre. Csupán egy Major Bálint honvéd közhuzsár vált ki a többiek közül, a ki, ha meg nem akadályozzák, Fischer nyugoti sori vendéglős fiát kardjával összevagdálja. A rendőrség lefalelte a részeg huszárt és átadta a katonai őrzésnek.

* **Koronázási ünnepély az izr. iskolában.** A helybeli izraelita iskola kegyelettel ünnepelte meg június 8-dikát A gyermekek elénekelték a Hymnust. Kutly Zsigmond leányiskolai igazgató szép beszédben méltatta a koronázás tényét és fontosságát. A tanulók hazafias verseket szavaltak, mire Dr. Popper Mór iskolaszéki elnök lelkes szavakkal zárta be az ünnepélyt hazafiságra, hazaszeretetre buzdítván a tanuló ifjuságot.

* **Lövész verseny.** A f. hó 7-en megtartott lövész versenyen díjat nyertek: legjobb mély lövéssel Baum Miksa 4 koronát a legtöbb körlövessel Fürst Ödön 2 koronát.

* **Tekeverseny a nagyerdőn.** A debreczeni tekeegyesület f. hó 7 és 8 napjain tartotta meg versenyét. Volt két verseny. Az első verseny 7 bábra, 3 egymást követő dobással ment, az első bából számítva, mely versenyen az első díjat, 1 drb. 20 koronás aranyat Zuna Gyula dohánygyári h. igazgató nyerte meg, 2-dik díjat 1 drb 10 koronás aranyat Bayer István bankivatalnok, 3-dik díjat 5 drb koronát Rásó Gyula. A II-ik verseny 3 bábra ment, az első díjat 1 drb 20 koronás aranyat ifj. Pájer József nyerte meg; 2-ik díjat: Zuna Gyula, 3-ik díjat Radetzky László nyerte el.

* **Talált gyermekhulla.** Az ondódon, a piacz utcai dűlőben Molnár Sándor gazdálkodó buzavetése között szombaton a majoros egy félév körüli gyermek holttestét talált. A gyermek arczata feregkemára felismerhetlenségig összemarczangolták. Az esetről jelentést tettek a mezőrendőrségnek, mely a legerélyesebb nyomozást indította meg a szörnyeteg anyának kiderítésére, ki így akart szegényétől megszabadulni. A gyermek holttestét a kórházban föl fogják boncolni.

* **Fényes hangverseny Debreczenben.** A debreczeni dalegylet — mint már többször említettük — elhatározta, hogy egy táncmulatsággal egybekötött fényes hangversenyt rendez legközelebbi választmányi ülésében határozatilag kimondta a dalegylet, hogy e hangversenyt f. hó 17-én este tartja meg a Dobos pavilonban s ugyanekkor azt is elhatározta, hogy évenként két ilyen nagyobb hangversenyt fog rendezni ezután, a magasabb izlésű közönség számára. A f. hó 17-iki hangversenyre Budapestről dr. Tompa Béla a híres hegedűművész, Hubay Jenőnek, ihletett

lelkü tanítványa és Bécsből F e i t zongora-művész érkeznek le. A hangverseny többi számaait czimbalomjáték, melyet 8 debreczei hölgy ad elő, dr. B e n e d e k János szavata és a dalegyet tölti be. Felhívjuk a művelt közönség figyelmét a hangversenyre, melyre a belépti díjak 1 frtban vannak megállapítva. Az ülőhelyek számozottak. A pártoló tagok jegyeiket 50% kedvezmény mellett használhatják.

* **Egy alapítvány.** A Széchényi-Kollonich alapítványnál megüressedett s évi hatvanhárom (63) frt élvezetével egybekötött 28 segély díjas helyre ezennel pályázat hirdetik. Ezen alapítványi helyekre olyan magyarországi illetőségű katolikus vallású és aggkoru férfiak jogosítvák, kik jó erkölcsi magaviseletűek, szegény sorúak vagy kereset keptelenek s a király és haza szolgálatában érdemeiket szerezték. Ezek közül előnyben részesülnek azok, kik a népnevelés terén működtek nemesi szármásuk s e mellett vagyontalanok. Folyamodók kérvényeiket az adományozást jogot gyakorló vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumhoz czimezve az illetékes egyházi főhatóságnál tartoznak benyújtani, melyben a fentemlített körülmények hiteles okmányokkal igazolandók. Benyújtási határidő folyó évi június hó 1 napja, a mely időn túl vagy pedig nem az egyházmegyei batóság úján beérkező folyamodványok figyelembe nem fognak vétetni. Budapest, 1897 május hó 28. A vallás és közoktatásügyi m. kir. minisztertől.

* **Helfi Ignác meggyógyult.** Helfi Ignác, a függetlenségi és 48-as párt alelnöke, a függetlenségi eszmék törhetlen bajnoka, mint örömmel értesülünk, felgyógyult hosszas, súlyos betegségéből. Hogy egészségét teljesen helyreállítsa, ma délelőtt kiszállította magát villájába Minthogy terhére esett volna közönséges kocsin az utat megtenni, mentőkocsin párnák közt vitték nyaraló helyére.

* **Az új királyi tanácsos.** A király C z i l l i e h János pénzügyitanácsos mar-maros-szigeti kir. pénzügyigazgatónak, saját kérelmére történt nyugdíjazása alkalmával, buzgó szolgálati elismerésül a kir. tanácsosi czimet adományozta.

* **H Bösörmény választói.** H. Bösörmény város központi választmánya pénteken alapította meg a képviselőválasztók jövő évi névjegyzékét. A jövő évi választók száma 1652 l-tt megállapítva; tavaly 1439 volt.

* **Elvesztet.** Pünkösd Vasárnapján Kismester utcától a Sestakertig egy csomag angol újság New-Yorkból a Komlóssy Niklós nevére czimezve elvesztet. — A becsületes megtaláló kereti a csomagot szerkesztőségünkben beadni midőn is a tulajdonos háláját és köszönetét előre is biztosítjuk.

A magyar tisztképzés és a Ludovika Akadémia.

Egy század óta foly már a küzdelem a nemzet országgyűlésein a magyar nyelv és a hazafias szellem terfoglalásáért a hadseregben. Volt idő, mikor e cél már közel állott a megvalósuláshoz, de a nemzeti öntudat ébredését hamar követte a resignáció az opportunizmus gyáva meghátrálása, mely újra meg újra meggátolta a nemzet és királya közti bizalom oly mérvű helyreállítását, mely a hadsereg reformjának munkáját lehetővé tette volna.

Az a szerény concessio, melyet a kvóta döntés előestéjén nyert a magyar álláspont a Ludovika Akadémia, mint magyar tisztképző szándékolt kibővítésében, alig valamivel hozta közelebb a magyar nyelvű katonai oktatás régi ábrándja megvalósítását s az a reményt, hogy a hadseregben a magyar elvén végre valahára az őt megillető helyet fogja elfoglalni.

Mikor Mária Terézia 1752-ben megalapította a bécs-újhelyi katonai akadémiát, bármily áldozatkésztséggel igyekezett is ebbe a magyar ifjúság színe javát beédesgetni, a magyar nemzet fagyos közönyét, sőt mondhatni nyílt ellenszenvét a német katonai oktatás iránt egyáltalán nem volt képes megörömrni.

S ez nem csoda, mert a bécs-újhelyi akadémián a magyar nyelv még a csehvel szemben is háttérbe szorult. Ezt a szomorú sérélmét a nemzetnek nem orvosoltatta a mater castrorum-nak, a táborok anyjának, mint a hogy Mária Teréziát egy tiszteletre vert emlékérem nevezte, az a kiváló gondoskodása sem a katonai állás nimbusza iránt, hogy első ízben tette udvarképesse a katonai uniformist s biztosította az udvarhoz való szabad belépését a tiszteknek. Az új intézet azért még sem keltett elég széles körökben népszerűséget és rokonszenvet, úgy hogy Mária Terézia egész méltatlankodással panaszkodott, hogy megfoghatatlan, mert nem akarja ezt a kegyet senki se élvezni s hogy eszméjének nagyobb propagandát szerezzen, kinyomatta az új akadémia alapszabályait s azokat terjesztés végett a cseh és osztrák rendeknek is megküldte.

Az első időszak, mely 1772-ig terjed bezárólag, az intézet életében teljesen két évtizedét foglalja magában az első katonai akadémia fennállásának, eredményét tekintve, valóban végtelen leújtó a magyarság érvényesülése szempontjából a katonai pályán, illetőleg annak magasabb fokozatain. — Pedig Mária Teréziának egyik legkedvezőbb alkotása volt ez az akadémia, élénk érdeklődésével kísérte mindazt, a mi annak fejlődésére vonatkozott s látogatásával is több ízben ki-tüntette ez intézetet.

Hiába, a nemzet fájdalommal tapasztalta, hogy a bécsi akadémiába a magyarok nem találtak elegendő számmal felvételt s még akik felvétettek is, nemzeties irányu nevelésben éppen nem részesülnek ott.

Ez volt az oka a magyar ifjúság idegenkedésének is a katonai pályától. Hiszen már a múlt században, mikor Marczibányi István lelkes hazafias suallatát követve, saját vagyonaiból akart áldozni a pesti egyetemen egy katonai tanszék felállítására oly feltétellel, hogy az oktatás rendszeren magyar nyelven történjék, a bécsi kormány egyenesen vissza utasította az ajánlatot.

Nem fogadták el hasonló okból a bécs-újhelyi akadémián Rhedey Lajos szathmárt követnek az 1802-iki országgyűlésen tett 10.000 forintos alapítványát sem, legalább nem abban az alakban, amint ezt az alapító kikötötte, hogy az mint a magyar alapítvány kezeltessék.

Ugyanazon országgyűlésen gr. Festetics György csak magyar tüzérezred és magyar haditengerészeti felállítására esetére tett nagylelkű 50.000 frtos alapítványa maig sem léphetett életbe, önálló magyar tüzér és tengerész csapatok nem létében.

Az országszerte tett nagyszabású ajánlatok a magyar katonai akadémia felállításának céljaira azonban végre is azt eredményezték, hogy az 1807. országgyűlésen Bihar-megye követe egyenesen József nádorhoz fordult a nagy nemzeti ügy felkarolása érdekében. — Zemplén követe, Dessewffy József gróf pedig hangsúlyozta, hogy ily joggal — külön nemzeti katonai akadémia felállításával — más népek is elnek, habár védelmi közösségben szövetkeztek is.

József nádor meg is ígérte hathatós közbenjárását, sőt kifejezte azt a reményt is, hogy a fejedelem hajlandi fog a rendelkezésre s csakugyan a nádor már a következő ülésen felhatalmazást is kapott a felsége azon fontos kijelentése közlésére, hogy a dicasteriumok meghallgatásával intézkedni fog, hogy az országgyűlés jogos kívánságai lehetőleg teljesíthessenek.

Mennyire összezugsorodott ma már a magyar katonai oktatás programja, ha viszonyítjuk ahhoz a munkalathoz, melyet akkor a királyi propozíciót kidolgozására kiküldött

vegyes bizottság, mint szem előtt tartandó irányelveket terjesztett az országgyűlés elé.

Ebben mindenekelőtt hangsúlyozta a hazaszeretet és az alkotmány iránti tisztelet érzelmei ápolásának szükségét a magyar katonai akadémiában s e célra különösen ajánlta a dicső magyar ősök életének s példájának az ifjúság lelkébe való beleplántalását, mint a milyen volt p. o. Nagy Lajos, Hunyadi János, Mátyás király.

Kimondta azt is, hogy a magyar nyelvű katonai akadémia mindig az ország nádora vezetése alatt kell hogy álljon s abban született magyarok adják elő a katonai tudományokat.

Végül kifejtette az elaboratum, hogy mivel a katonák sem szűnnek meg az ország polgárai lenni, tehát gondoskodni kell, hogy a hazai törvények és szokások ismeretében alapos oktatást nyerjenek s a hazai jog is rendszeres tantárgyat képezzen az akadémián.

Tudjuk azonban hogy a Ludovika Akadémia tisztképző oktatási rendszerének ez a programja nem talált jóváhagyásra s e nemzetnek még hosszú évtizedeken át kellett sürgetnie kétségtelen joga elismertetését és érvényesítését.

V. S.

IRODALOM.

A Magyar Gazda Kincsháza.

Több jeles munkát tud felmutatni már a magyar mezőgazdasági szakirodalom s különösen az utóbbi tíz évben számos értékes munka jelent meg e téren.

Hiányzik azonban egy, a mezőgazdaság minden ágát felölelő, utmutató gyanánt szolgáló, a nép nyelvén megírt gazdasági ismeretár, mely hivatva volna kisgazdáinkat a maguk nyelvén ismertetni meg az okszerű gazdálkodás módjával.

A fő elnökelésügyi m. kir. miniszter méltányolva egy ily irányu munka fontosságát kis gazdáink életében, a hiány pótlása céljából a mű megírására pályázatot szándékozik hirdetni.

A mű, mely a Magyar Gazda Kincsháza czimtel viselné, tartalmazzá az egyes gazdaságviteli ágak, haszonvételi módok, stb. körében a gyakorlat és tapasztalat által bebizonyult igazságok és szükséges tudnivalókat.

Rendeltetése volna az, hogy igazságokat tudnivalókat tartalmazzon és adjon elő a kisgazdáknak s oly alakban közzéje a hasznos célravezető eljárási módokat és eszközöket, hogy ösztönt ébresztszen a gazdasági haladás iránt, serkentse őket a változott viszonyok között való boldogulás eszközeinek felkarolására s hogy a közölt ismeretek erejével meggyőzzék őket a termelés, tenyésztés, értékesítés és üzletvitelük körében általán fenforgó célszerűtlen és téves eljárások, valamint a hiányok káros voltáról is.

A munka 13 önálló részből, fejezetből állana.

Az egyes részek:

1. A növénytermelés, rét és legelőkezelés.
2. Állattenyésztés és állategészség.
3. A szőlőmivelés és borkezelés.
4. Gyümölcsstermelés és fatenyésztés.
5. Zöldségtermelés.
6. Baromfitenyésztés.
7. Méhészet.
8. A selymészet.
9. Gazdasági épületek.
10. Gazdasági házi ipar.
11. Szövetkezés.
12. Egészségügyi tanácsadó.
13. Tanácsok az élet számára.

Az egyes fejezetek terjedelme 1—4 nyomtatott ív lenne. Az egyes fejezetek megírására külön-külön pályázat lesz hirdetve s így még volna a lehetőség, hogy minden egyes fejezetet arra való szakember írasson meg.

Az egyes fejezeteknél az általános szem-

pontokon kívül óhajtható, hogy csak az élet-tapasztalat által leszűrt igazságokat tartal-mazzák.

A műnek a kisgazdák által használt táj elnevezéshez, a gazdák értelmi színvonalához, konzervatív hajlamához kellene alkalmazkodni s a követésre ajánlott tanácsok, eljárási mó-dok a kisgazdaságban való keresztülvihetőség mértékét túl ne haladják.

Ennélfogva a Magyar Gazdak Kincses-házának alapvető s bár lassabb, de ered-ményes haladást biztató műnek kellene lenni nemesen népies nyelven, röviden, világosan és a meggyőzős erejével írva.

A mű egyes fejezetei füzet alakjában külön is megjelennek s így néhány fillérért a legszegényebb gazda is könnyen fogja meg-szerezhetni.

A pályadíjak, melyek közül az első 240 koronára, a második 140 koronára van ter-vezve, biztosítékot nyújtanak arra nézve, hogy a szorgalmas, jó munka még lesz jutal-mazva.

A magyar mezőgazdasági szakirodalom munkásainak eddigi működése reményt ad arra nézve, hogy a földművelésügyi min. kir. miniszter ezen vállalta nem fog hajtórest szenvedni.

Bismarck herceg és a kutyája. Mégis hunczuta német. Megakarja örökíteni kan-czellárja enlékét és nemcsak neki emel szob-rot, hanem a kutyájának is. Nem csalódunk, ha azt állítjuk, hogy ez a szobor most egész Európa legeredetibb látványossága. Hü repro-dukcióban látható ez a szobor az Ország Világ képes hetilapunk legújabb számában, amely tekintettel a pünkösdi ünnepekre tele van pompás illusztrációkkal és kitűnő szép irodalmi dolgozatokkal. Annyi verset író műn-káját egyik szépirodalmi lapunk sem tudja felmutatni, mint az Ország Világ. A szerke-ztőn Várady Antalón kívül novellákat írtak e számba Szómaháza István, Sas Ede, Colonei, Bodon Karoly dr, Csapó Gizella a poétákat pedig Ma-kai Emil képviseli egy pompás versével. Az illusztrációk közül kiemeljük a királynak a vásárcsarnokban tett látogatásáról szóló ké-peket, a legújabb hercegi párokat, Batte-berg Ferencz József hercegnek és nejeének Annán montenegrói hercegnőnek arczképeit, továbbá a legnépszerűbb ballet: A Páros cipők egy jelenetét ábrázoló képeit s mellette találjuk legszebb színműt a balletnek a fülbemászó gavotteot. — Ilyen tartalom mellett felesleges bővebben az olvasók figyelmébe ajánlani a legszebb képes hetilapot. Az Ország Világ előfizési ára negyedévre 2 frt. Mutatványszámokat ki-vánatra ingyen küld a kiadóhivatal Hold-utca 7 szám.

Pünköszi rózsza. A legillatosabb minden rózsza között a pünköszi rózsza és a legtartal-masabb szépirodalmi lap ma Magyarországon a Vasárnapi Lapok pünköszi száma, melynek főszerkesztője Beniczky né Bajza Lenke a kedvelt és népszerű regény-író, szerkesztői: Prém József és Mis-kolcsey Henrik. E lap pünköszi száma húsz-nál több jelenet megírta cikket és harminc-nál több gyönyörű képet tartalmaz. E számban következő kiváló nevekkel találkozhatunk: Zalatnay József, Beniczky né Bajza Lenke, Rudnyánszky Gyula, Szöllösi Zsigmond, Szabolcska Mihály, Csávolszky Lajos, Thaly Kálmán, Varsányi Gyula, Katona Imre, Farkas Emőd, Lampert Géza és még ezeken kívül a szer-kesztőség minden bejárta irt kisebb nagyobb cikkeket. A Vasárnapi Lapok minden mű-velt családnak nagy szellemi szórakozást nyújt. Előfizetési ára egész évre 8 frt, félelvre 4 frt, negyedévre 2 frt. Tanítók, állami és vá-rosi hivatalnokok kedvezményes áron kapják Mutatványszámot szívesen küld a kiadóhivatal Budapest, IV. Ujvilág utca 25 szám.

Az Ézeréves Magyarország, melyet Pörzö (Ágai) és Laurencic ad-nak ki, fényesen igazolja ezen remek folyó-íratba (Budapest, V. Váci-körút 78. sz.) he-lyezett várakozásunkat. Az epen most megje-

lent 5 szám Pörzö Nyaraló-ban című gyönyörű rajzával kezdődik, Neugebauer László pedig sikerült fordításban mutatja be Reviczky Gyulának Kórház-ban cz. hatyudalát. Spicer Mavro érdekesen cseveg horvát testvéreikről, kikről 5 nagy kép is szól. Eichner a budapesti ál-lamrendőrségről szóló cikkét követi az 1896. közoktatásügyről szóló francia tanulmány Wlassics Gyula arczképével, egy kül-földi hölgynek érdekes levele a magyarországi tavaszi szokásokról, a bihari népiélet 3 kép-pel, a debreczeni villanegyed 5 képpel stb. — Ezen szép és érdekes folyóirat megrendelhető 3 frt 60 krétt egy félelvre, amire bátran mondható: Ilyen még nem volt.

Postai tarifák. A Kereskedelmi Minisz-terium által kiadott nagy terjedelmű postata-rifák alapján összeállított posta és táv-irda díjtáblázat ez évi kiadását — Munkács Mihály posta és táv. tiszt szerkesztésében megjelent.

A díjtáblázat a postát és távirát igény-bevő nagy közönségnek gyakrabban előfor-duló esetekben, könnyen áttekinthető és meg-bizható segédeszközt kíván nyújtani.

Egy példány ára 20 kr., kapható a szer-zőnél és minden postahivatalnál.

KÖZGAZDASÁG. Mesterinasok othona.

Debreczen június 5.

A debreczeni iparos-kör figyelemreméltó mozgalmat indított. Az iparos tanulók részére (internátust) othont akar alapítani.

A kör igen helyesen azt mondja, hogy jó iparost nevelni nem lehet, ha az inas a zsendülő kora nyomoruságban, felügyelet nélkül telik el, ha a tanulás idejét a fu nem a műhelyben tölti el, hanem mindenféle házkö-rüli dolgokkal. Az így elcsigázott és nekidur-vult gyerekek az esteli tanonczkolóba is hiába jár. Silány ellátása, inséges táplakozása csak az állati nyers ösztönöket tartja épségben. Az ilyen mesterinasok csak felburjánzik. Segíteni azonban a szegénységben nem lehet. A földhöz-ragadt szegény mesterhez mindig oda tapad egy földhözragadt szegény gyermek, egy darab kenyér és nagyon kétséges jövőendő re nényé-ben. A bajok tapogatásánál most először is azt határozták el, hogy a kissé tehetősebb szülőkre kellene megnyugtatóan hatni. Adják mesterségre gyermekükre, biztositanak azoknak felügyeletet, tisztességes ellátást, vaczok hely-ti ágyat és biztositanak olyan mestereket, akik mellett nem cseledek lesznek a fiuk, hanem az ipart tanulják tőlük. Ez a mesterinasok internátusa volna, oly intézet, mely iparoskörök védelme alatt alakulna s melybe este a fiuk mindig hazatérnének.

Maga a kereskedelmi miniszterium hozta forgalomba az eszmét. Az első, amely felkarolta, a debreczeni iparos kör. Ez már ki is adta a felhívást a szülőkhöz, hogy for-duljanak az egyesülethez bizalommal, az gon-doskodik a mesterinasok testi és lelki gon-do-zásáról. Fölvesznek egészen vagyontalan gyer-meket is, a mennyiben ezek ellátását jótékony adományok, alapítványok fedezik. Hogy ez alap-gyarapodjék, az iparos kör feladatának tekinti. A többi fiukért azonban bizonyos összeg fizetendő hetenkint, körülbelül 1 frt 50 kr. Egy-elelvre a debreczeni iparos kör 200 iparostanon-cot vesz föl ily módon.

Ez a kezdet, mely először is enyhitei akar az olyan szülőik idegenkedésén, kik gyer-mekükért 150—200 frtot adozni kézesek, de félnek az iparostanonczok sorsának kitenni őket. A kezdet bizonyosan meghozza magával a továbbiakat. Adományok lehetővé teszik, hogy szegény gyermekek is egy intézet oltalma alatt képződjenek iparosokká.

Ha minden nagyobb iparos kör követi a debreczeni példát, felöleli azt az eszmét, egy pár esztendő alatt már meg lesz a hatása. Az iparos műhelyek tulajdonosaira is fontos hogy rendhez szoktatott, a nevelésből el nem sza-kadt gyermekek közül nyerhessenek tanoncokat

A tehetősebb családok fiainak biztositott oltal-lom pedig az iparososztály társadalmi tekinté-lyének gyümöcsöz. A kenyérkereset mezolda-sának egyik módja a tervezett internátus is. Méltó, hogy fölkarolják ezt az eszmét, megva-lósítására tegyen minden iparos kör, a meny-nyit bir.

Budapesti gabonatözsde

június 5

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései következők

Búza	kilós	Ar 100 klg.	kilós	Ar 100 klg.
Bánsági ó	76	7.70—7.85	80	8.10—8.15
"	77	7.95—8.05	81	8.15—8.2
"	78	8.05—8.10	82	—
Tiszavidéki ó	79	8.15—8.20	81	—
"	76	7.95—8.05	80	—
"	77	8.10—8.5	81	8.15—8.20
Pestvidéki ó	78	—	82	8.20—8.25
"	79	8.15—8.20	81	—
"	79	7.90—8.00	80	—
Fehérmegyei ó	76	7.05—	81	—
"	78	7.95—8.10	82	8.0—8.15
"	79	8.—7.85	81	8.10—8.20
Bácskai ó	76	7.85—7.90	80	—
"	77	8.—8.—	81	8.10—8.25
"	78	8.05—8.05	82	8.15—8.10
Észak magy	79	8.10—	81	—
"	78	—	80	—
"	79	—	81	—

	Min. hekt.-ben	Ar kilógram
Rozs elsőrendű uj	70—72	6.40 6.45
" másodrendű "	—	6.35 6.40
Árpa takarmánynak "	60—62	4.50 4.75
" égetni való "	62—64	5.— 5.80
" serfözdei "	64—66	6.50 8.—
Zab ——— uj	30—41	3.80 6.25
Tengeri bánsági — uj	—	3.45 3.55
" más nemű "	—	3.35 3.40
Rapcze bánsági	—	3.20 3.50

Sertésvásár.

június 5

Kőbányai sertéspiacz. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kilogrammon felüli súlyban) ——— krajczárig, közép (páronkint 220—260kilogramm súlyban) 54¹/₂—55¹/₂ krajczárig könnyű (páronkint 220 kilogrammig terjedő súlyban) 53—54 krajczárig.

Sertéslétszám: 1897. évi június 1-ik napján volt készlet 31568 darab, 1897 június hónap 2-ik felhajtott 1256 drb, 1897 június hónap 2-ik napján elszállított 484 drb, 1897 június hónap 3-ik napjára maradt készletben 32340 drb. A bizott sertés üzlet-rányzata változatlan.

Budapesti konzum-sertésvásár. A fe-renczvárosi petroleum-rakodónál levő székes-fővárosi konzum sertésvásár jelentese június 2-éről: Érkezett: 601 dr. Elszáll-ított budapesti fogyasztásra 365 drb vidékre 120 drb, elszállított maradt 486 drb —Na a piára k: 120—180 klg. súlyban 52—54 fr. 250—280 klg. súlyban 52—54 frt ma'aczok 19—40 frt. különfélek 120—180 kl súlyban 50—53¹/₂ frt.

Nyilt-tér.

Nyersselyem básztruhákhoz való kelmét 8 frt 65 krtól 42 frt 75 krig egy teljes öltönyre — Tussors- és Shantung-Pongees valamint fekete, fehér és szines Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig meterenként, sima csikos, koczkázott, mintá-zott damaszt stb. (mintegy 240 különböző minőség 2000 szín és mintázatban stb.) a megrendelt árukat postabér s vámentesen a házhoz szállítva, valamint mintákat posta-fordultával küldenek: Henneberg G. (cs. és kúdvári szállító) selyem gyárjai Zü-richben. Svajczba címzett levelekre 10 kros, levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasz-tandó. — Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek. 3.

MOKÁN TÓDOR

Erdővidéki

székely-turó és kaskavál-sajt gyára

Nagy-Bacson (Erdély)

(Háromszék-vármegye.)

Sürgőnyezim:
Tódor, N.-Bacson.

Sürgöny állomás:
Baróth.

Ezen gyár által produkált turó és sajt termékek úgy szaktekintélyek, mint kis és nagykereskedők, magánosok részéről legnagyobb elismerésben részesültek a legutóbbi ezredéves kiállításon millenniumi nagy arany éremmel lettek kitüntetve.

Szállít nagyban és kicsinyben
és pedig:

Legfinomabb székely-turót $\frac{1}{2}$ —1 kilós szálamihólyagban, 1—3 kilós hólyagban, 3—10 kilós hólyagokban, 5 kilós izléses bődönkékben, 10—25 kilós bődönökben, 1 kilós koczka alakú faladikában, $\frac{1}{2}$ kilós fenyükásukban

kilonként 43-53 kr. értékben.

Saját juh-tenyésztésem lévén, mint nagybani termelő azon helyzetben vagyok, hogy mindig olcsóbb árban, sokkal jobb minőséget szállíthatok mint más kereskedők.

Mindennap friss szállítmány.

Megrendelések azonnal és pontosan intézettek el.

Buziás

elsőrangú gyógyfürdő.
Füvésztés:
május 15-től október 1-ig.
Világtrü

Lápfürdők és acélfürdők

hasznos a Spaa, Pymont, Schwabach és pywarthi acélfürdőkkel, kitűnő meleg és hideg vasacélfürdővel, tükörfürdővel és uszodával. — Hidegvíz-gyógyintézet és masszázs. — Ivókura kitűnő eredményvel vérszegénység, idült gyomor- és bélhurut, homok-, kö- és vesebaj, méh- és hüvelyhurut, vérzési rendellenességeknek, magtalanság, idegbetegség, bujakór, csúsz, kőszvény és fejfájásoknál stb.

Buziás gyógyfürdő, vasuti állomás. — Pazar villamos világítás a 80 holdnyi év-százados parkban. — Katona zenekar. — Elsorendű konyha és kávéházi italok. — A fürdőn állandó hírneves nőgyógyász van. — Mérsékelt árak. — Ismertetésekkel kívánatra ingyen és készségesen szolgál a Fürdőigazgatóság Buziáson, a hová a szobamegrendelések küldetmi kéretnek.

Millenniumi kiállításon kitüntetve „Jó munkásságáért”

NYÁRI JÓZSEF és FIAI

Budapest,

Debreczen,

VI. Podmaniczky-utca 43.

Nagytemplom előtti tér, kereskedelmi
akadémia mellett.

Festésre és vegyimosásra

felvállalnak a legjutányosabb áron mindenféle szinehagyott férfi-, női- és gyermekruhákat csipkét, szőnyegeket és butorszöveteket, kősimunkákat, kezttyüket és mindenféle függönyöket stb

Női toltettek egészben festetnek és csak az átalakításra szánt ruhát kell felbontani.

Férfi ruhák egészben festetnek.

Vegyileg mosva és tisztítva mindenféle ruha egészben felbontatlan állapotban lesz.

Festésünk szüntartó és nem fog, vegyileg mosott és tisztított tárgyak a szövet minősége szerint megújítva, azonnal használható állapotban adatk vissza.

Gyászra szánt ruhák haladéktalanul festetnek feketére.

Vidéki (postai) megbízásokat egyenesen gyárunkhoz Tiszafüredre kérjük küldeni.

Nagyvárad,

Eger,

főut, Orsolya zárda mellett.

D o b ó t é r.

Gyűjtőtelepek az ország több részében.

Igen csinos kötésű

mindenféle üzleti könyvek

olcsón kaphatók

HOFFMANN és TÁRSA könyvnyomdájában

Debreczen, a főpostával szemben.

Hazánk legkedveltebb savanyuvize

MOHAI

ÁGNES

FORRÁS

Kitűnő szolgálatot tesz az emésztési zavaroknál.

Gazdag szénsavtartalma — A bornak szinét nem változtatja. — Természetes ízét kellemessé teszi,

a miért is a vendéglős uraknak kevorékül „Spritzer” előnyös szolgálatot tesz.

Ujabbban a homokos talajban termett savanykás borokhoz kiváló előnyösnek bizonyult az Ágnes-forrás savanyuvize.

Ujabb orvosi bizonylatok az Ágnes-forrásról Mohán.

A mohai Ágnes-forrás vizét hosszú évek során át rendeltem s jó szolgálatot tesz a gyomorhurut, a vékony belek hurutos állapota, hólyaghurut és torokhurut eseteiben.
Budapest, 1893. márczius hava.

Dr. Kélli Károly,
ny. r. egyet. tanár.

Kötelességemnek tartom értesíteni, hogy a lefolyt kolera-járvány alatt mohai Ágnes-forrását kitűnő sikerrel rendeltem. A gyomor és bél működését rendkívül hathatósan támogatja, a nélkül, hogy mint a többi savanyuvizek nagy része korgást és hasmenést okozna. Örömmel konstatálhattam, hogy nemcsak a hazai, hanem a külföldi ásványvizek között is legelső helyen áll.

Budapest, 1892. november 17.

Dr. Glaser Marcel.

A mohai Ágnes-forrás vizét, mint a természet által adott egyik megbecsülhetlen kincsét, a legnagyobb mérvben szoktam orvosi gyakorlatomban betegeknek ajánlani; a kórjavulat, melyeknél ezen vizet adom, heveny és idült gyomorhurut, az eredmény minden esetben kielégítő.

Adja Isten, hogy a külföldi hasonezélra alkalmazott vizeket teljesen kiszorítsa hazánk ásványvíz-forgalmából.

N.-Szalonta, 1892. október 20.

Jarás és Dárm. t. b. főorvos.

A kolera-megbetegedés ellen préservatív gyógyszernek bizonyult.

Friss töltésben az ország minden gyógyszertárában, fűszerkereskedésében és vendéglőjében kapható.

Országos
foraktár

Édeskuty L.

BUDAPEST, Erzsébet-tér 8. sz.

ca. és kiz. és
szerb kir. orv.
ásványvíz-
szállítóval.

Nyomatott Hoffman és Társa könyvnyomdájában Debreczenben, főpostával szemben.